SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA PAOLA MENGOZZIJA,

predstavljeni 18. julija 2007 [1]

1. Predmet tega postopka je tožba na podlagi člena 226 ES, ki jo je proti Kraljevini Švedski vložila Komisija Evropskih skupnosti za ugotovitev, da navedena država članica z uporabo sistema notranjih dajatev, ki posredno ščiti pivo, ki je predvsem nacionalni proizvod, v primerjavi z vinom, pretežno uvoženim iz drugih držav članic, ni izpolnila obveznosti iz člena 90, drugi odstavek, ES.

I – Sporna nacionalna ureditev

2. Na Švedskem je davek od alkoholnih pijač [2] določen na podlagi dejanske vsebnosti alkohola (alkoholne stopnje) pijač.

3. Iz spisa izhaja, da je bilo v trenutku pristopa Kraljevine Švedske k Evropski uniji leta 1995 pivo z vsebnostjo alkohola višjo od 3,5 vol. % (imenovano močno pivo) [3] obdavčeno po davčni stopnji, ki je v bistvu enaka tisti, ki se uporablja za vino z vsebnostjo alkohola okrog 11 vol. %.

4. Švedski parlament je 1. januarja 1997 zmanjšal trošarine za pivo. V skladu s tem, kar v odgovoru na tožbo trdi tožena vlada, naj bi bila ta odločitev utemeljena s potrebo, da se po pristopu Švedske k Uniji prepreči rastoče prekomejno trgovanje s pivom z Dansko, ki ga spodbujata različni stopnji obdavčitve, ki veljata v teh dveh državah.

5. Pod pritiski Komisije, ki je izrazila dvome v združljivost davčne ureditve za pivo in vino,

1 – Jezik izvirnika: italijanščina.

2 – V skladu s členom 3, poglavje 1, Alkohollag (1994:1738, zakon o alkoholnih pijačah) je alkoholna pijača pijača z vsebnostjo alkohola višjo od 2,25 vol. %. Alkoholne pijače se delijo na žgane pijače, vino, močno pivo in pivo.

3 – V skladu z opredelitvijo iz člena 6, poglavje 1, v prejšnji opombi navedenega Alkohollag.

kot izhaja iz spremembe, uvedene leta 1997, s členom 90, drugi odstavek, ES, je Švedski parlament s 1. decembrom 2001 zmanjšal trošarine za vino.

6. Na podlagi trenutno veljavnega sistema na podlagi členov 2 in 3 lagen (1994:1564) om alkoholskatt [4] je davek na proizvodnjo in porabo piva in vina določen, kot je opisano v nadaljevanju.

7. Trošarina za liter piva znaša 1,47 švedske krone (SEK) na volumenski odstotek alkohola. Piva, katerih alkoholna stopnja ne presega 2,8 vol. %, so oproščena trošarin (člen 2. lagen (1994:1564) om alkoholskatt).

8. Trošarina za liter vina obsega določen znesek, ki poleg tega raste glede na alkoholno stopnjo pijače, in znaša:

7,58 SEK za alkoholno stopnjo, višjo od 2,25 vol. %, vendar nižjo ali enako 4,5 vol. %;

11,20 SEK za alkoholno stopnjo, višjo od 4,5 vol. %, vendar nižjo ali enako 7 vol. %;

15,41 SEK za alkoholno stopnjo, višjo od 7 vol. %, vendar nižjo ali enako 8,5 vol. %;

22,08 SEK za alkoholno stopnjo, višjo od 8,5 vol. %, vendar nižjo ali enako 15 vol. %;

45,17 SEK za alkoholno stopnjo, višjo od 15 vol. %, vendar nižjo ali enako 18 vol. %.

9. Vina, katerih alkoholna stopnja ne presega 2,25 vol. %, so oproščena davka (člen 2 lagen (1994:1564) om alkoholskatt).

10. Na Švedskem za prodajo vina, močnega piva in žganih pijač na drobno velja pravni monopol. Vodenje monopola je zaupano Systembolaget Aktiebolag (v nadaljevanju: Systembolaget), družbi, v kateri ima država stoodstotni delež.

4 – Zakon z dne 15. decembra 1994 o trošarinah za alkoholne pijače.

II – Predhodni postopek

11. Po prijavah, ki so opozarjale na diskriminatoren značaj švedske ureditve trošarin za vino in pivo, je Komisija 28. februarja 2000 Kraljevini Švedski poslala prvi pisni opomin, v katerem je navedla, da se na podlagi podatkov, ki jih ima Komisija na voljo, zdi ta ureditev v nasprotju s členom 90 ES, ker ima, z določitvijo višje obdavčitve vina od piva, tako absolutno kot tudi v odstotku od končne cene proizvoda, za posledico utrditev potrošniških navad, s tem da povečuje prednost piva – nacionalnega proizvoda – v škodo potencialnega trgovanja z vinom – proizvodom, uvoženim iz drugih držav članic.

12. Kraljevina Švedska je odgovorila z dvema dopisoma z dne 10. maja in 20. novembra 2000, v katerih je opozorila, da davčna ureditev, v kateri so trošarine za alkoholne pijače določene glede na vsebnost alkohola pijač, ni v nasprotju s členom 90 ES. Izrazila pa je pripravljenost za znižanje trošarin za vino na volumenski odstotek alkohola, z znižanjem na stopnjo, ki je v bistvu enakovredna stopnji trošarin, določenih za pivo, tako da bi bilo ponovno vzpostavljeno razmerje obdavčitve med tema dvema proizvodoma, ki je obstajalo pred 1. januarjem 1997.

13. 19. junija 2001 je bilo švedski vladi vročeno obrazloženo mnenje, na katerega je odgovorila z dvema dopisoma, prvim z dne 13. julija 2001 in drugim z dne 17. decembra 2001, s katerim je Komisijo obvestila o znižanju trošarin za vino za 18,8 % s 1. decembrom 2001.

14. Ker je menila, da sprejeta sprememba ni odpravila diskriminatornega značaja švedske davčne ureditve, je Komisija 1. julija 2002 Kraljevini Švedski vročila drugi pisni opomin. Kraljevina Švedska je odgovorila z dopisom z dne 24. septembra 2002.

15. 9. julija 2004 je Komisija švedski vladi vročila drugo obrazloženo mnenje, s katerim jo je pozvala, naj v dveh mesecih sprejme ukrepe, potrebne za uskladitev s tem mnenjem.

16. Po zahtevi za podaljšanje roka, ki ji je Komisija ugodila, je švedska vlada odgovorila z dopisom z dne 7. oktobra 2004, v katerem je vse očitke zavrnila.

III – Postopek pred Sodiščem in predlogi strank

17. Z vlogo, vloženo v sodnem tajništvu Sodišča 14. aprila 2005, je Komisija vložila to tožbo.

18. S sklepom predsednika Sodišča z dne 16. septembra 2005 je bila Republiki Latviji dovoljena intervencija v podporo predlogom tožene stranke.

19. V skladu s členom 44(3) Poslovnika Sodišča je bila zadeva dodeljena Velikemu senatu, saj je Kraljevina Švedska to predlagala z dopisom z dne 4. aprila 2006.

20. Komisija in Kraljevina Švedska sta predstavili svoja stališča na obravnavi 8. maja 2007.

21. Komisija Sodišču predlaga, naj:

– ugotovi, da Kraljevina Švedska z uporabo takega sistema notranjih dajatev, ki posredno ščiti pivo, proizvedeno predvsem na Švedskem v primerjavi z vinom, uvoženim pretežno iz drugih držav članic, ni izpolnila obveznosti iz člena 90, drugi odstavek, ES.

– Kraljevini Švedski naloži plačilo stroškov.

22. Kraljevina Švedska Sodišču predlaga, naj:

– tožbo zavrne;

– Komisiji naloži plačilo stroškov.

23. Republika Latvija Sodišču predlaga, naj:

– tožbo zavrne.

IV – Pravna analiza

A – *Trditve strank*

24. Po mnenju Komisije naj bi imeli švedski davčni predpisi diskriminatoren značaj in naj bi ščitili trgovino s pivom, predvsem lokalnim proizvodom, v škodo trgovanja z vinom, v večji meri uvoženim iz drugih držav članic. Zato naj bi ti kršili člen 90, drugi odstavek, ES.

25. Komisija opozarja, da je trošarina za volumenski odstotek alkohola za vino s srednjo vsebnostjo alkohola približno za 20 % višja od trošarine za pivo. Vpliv te razlike na končno ceno še dodatno povečuje uporaba 25 % DDV, odmerjenega na osnovno ceno, vključno s trošarino.

26. Po mnenju Komisije med močnim pivom (z vsebnostjo alkohola, višjo od 3,5 vol. %) in vinom srednjega razreda, z vsebnostjo alkohola med 8,5 vol. % in 15 vol. % [5], ki sodi v cenovni razred med 49 in 70 SEK [6], obstaja konkurenca. Ker za prodajo na drobno za oba proizvoda velja državni monopol, naj bi si ta proizvoda konkurirala na istih prodajnih mestih, ki so del verige družbe Systembolaget, oziroma v okrepčevalnicah, ki imajo posebno dovoljenje. Komisija meni, da okoliščina, da se morajo potrošniki za nakup zadevnih proizvodov obrniti na družbo Systembolaget, še povečuje njuno zamenljivost.

27. Tožeča institucija meni, da davčna ureditev, ki velja za vino in pivo, omejuje potencialno porabo vina in učinkuje tako, da ščiti, vsaj posredno, trgovanje s pivom.

28. Statistični podatki, na katere se opira Komisija, [7] naj bi dokazovali, da stopnja obdavčitve zadevnih proizvodov vpliva na vedenje potrošnikov. Iz teh podatkov naj bi zlasti izhajalo, da je leta 1997, ko je bila trošarina za pivo zmanjšana, prodaja te pijače narasla, medtem ko je prodaja vina upadla.

5 – Pri izračunih za dokazovanje utemeljenosti svojih navedb Komisija kot primer uporablja vino z vsebnostjo alkohola 12,5 vol. %.

6 – Podatek glede razpona cen se jasno pokaže le v repliki. V tožbi Komisije se bolj splošno nanaša na „cenejša lahka vina“ ali na „cenejša namizna vina“.

7 – Komisija se opira predvsem na statistične podatke o prodaji družbe Systembolaget, objavljene na njihovi spletni strani.

Prav tako naj bi leta 2002, po zmanjšanju trošarine za vino, prodaja tega proizvoda dosegla največjo rast, zabeleženo med 1995 in 2004.

29. Komisija opozarja, da je davčna obremenitev trošarine na končno ceno vin, katerih vsebnost alkohola je med 8,5 vol. % in 15 vol. %, večja v cenovnem razredu med 41 in 70 švedskih kron, ki ustreza kategoriji proizvoda, ki predstavlja približno 80 % celotne prodaje. Ta davčna obremenitev naj bi bila poleg tega bistveno višja od tiste za pivo najbolje prodajane kategorije, ne glede na količino proizvoda, ki se upošteva pri izračunu. [8]

30. Kraljevina Švedska ne nasprotuje Komisiji glede trditev, ki se nanašajo na značaj proizvoda – pivo je v bistvu domač, vino pa pretežno uvožen proizvod –, na razlike med načini določitve trošarin, ki se plačujejo za ta proizvoda, in končno, na obstoj določene stopnje konkurence med tema proizvodoma [9], čeprav naj, po mnenju navedene države članice, med njima ne bi bilo popolne zamenljivosti in naj ne bi bilo jasno, katere kategorije vina in piva so med seboj konkurenčne v smislu člena 90, drugi odstavek, ES. [10]

31. Švedska vlada pa ob podpori Republike Latvije trdi, da naj sporne davčne določbe ne bi imele za cilj in posledico posredne zaščite proizvodnje piva pred konkurenco vina, in da jim zato ni mogoče očitati nobene kršitve člena 90, drugi odstavek, ES.

32. Po mnenju navedene vlade iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je treba za to, da bi se taka kršitev lahko štela za uresničeno, dokazati, da sporni davek učinkuje na konkurenčno razmerje med zadevnimi proizvodi, s tem da zmanjšuje potencialno potrošnjo uvoženega proizvoda v korist konkurenčnega nacionalnega proizvoda. Tega dokazovanja se ne more opraviti, ne da bi pri presoji, ali je različno davčno breme, naloženo za navedene proizvode, tako, da lahko usmeri izbiro potrošnikov, upoštevali razliko v prodajnih cenah proizvodov in vpliv davka na te cene.

8 – Komisija v tožbi primerja končno ceno za steklenico (0,75 l za vino in 0,33 l za pivo), liter in kozarec proizvoda (0,15 l za vino in 0,33 l za pivo).

9 – Tožena vlada meni, da naj bi tako razmerje obstajalo med najbolje prodajanimi močnimi pivi in najbolj razširjenimi cenejšimi vini z vsebnostjo alkohola okoli 11 vol. %.

10 – V dupliki se Kraljevina Švedska sprašuje glede intenzivnosti in enopomenskega značaja pogojev konkurence med tema dvema proizvodoma.

33. V obravnavanem primeru bi primerjava med povprečno končno ceno enega litra piva najbolj prodajane kategorije in enega litra vina, [11] z vsebnostjo alkohola okoli 11 vol. %, najbolj prodajane in cenovno ugodne kategorije, pokazala, da razlika v obdavčitvi med obema proizvodoma ni taka, da bi vplivala na vedenje potrošnikov. Tudi če bi bile namreč za vino določene enake trošarine kot za pivo, bi bila njegova cena približno dvakrat tolikšna kot cena piva. Na podlagi teh podatkov tožena vlada in vlada intervenientka menita, da naj Komisija ne bi dokazala, da švedski davčni sistem ščiti proizvodnjo piva pred konkurenco vina. Republika Latvija poleg tega opozarja, da iz statističnih podatkov izhaja, da je v obdobju 1997–2004 potrošnja vina na Švedskem narasla bolj od potrošnje piva.

34. Tožena vlada s Komisijo soglaša, da je švedski potrošnik alkoholnih pijač občutljiv na spremembe cen proizvodov. Vendar pa okoliščina, da se potrošnik na zmanjšanje cen odzove s povečanjem porabe, po mnenju navedene vlade ne pomeni, da se spremeni tudi vedenje pri izbiri med različnimi kategorijami alkoholnih pijač. Glede tega vprašanja latvijska vlada opozarja, da je povpraševanje po zadevnih proizvodih sorazmerno togo in se ne odzove na spremembe cen, in da slednje niso odločilni dejavnik pri izbiri potrošnikov.

35. Švedska vlada poleg tega izpodbija tudi popolnost statističnih podatkov prodaje družbe Systembolaget, ki jih je pripravila tožeča stranka, ker po eni strani ne upoštevajo prodaje, opravljene preko verige okrepčevalnic, in po drugi strani ne omogočajo ločenega ugotavljanja podatkov, ki se nanašajo na prodajo vina tiste kategorije, ki je v konkurenci z močnim pivom. V odgovoru na tožbo je tožena država članica pripravila razpredelnico o prodaji zadevnih proizvodov v obdobju 1996–2004, ki združuje podatke iz statistik družbe Systembolaget, Skatteverket (švedski upravni organ za neposredne in posredne dajatve) in Svenska Bryggareföreningen (švedska zveza, ki združuje proizvajalce piva, sadnega mošta, sodavice in vode). [12]

36. Končno, švedska vlada ob podpori latvijske vlade trdi, da naj Komisija ne bi

11 – Komisija v repliki trdi, da je z vidika potrošnika najprimernejši način primerjanja cen tisti, ki kot referenčno količino uporablja kozarec vina in kozarec piva, in izpodbija pristop švedske vlade, ki temelji na upoštevanju cen na liter. Švedska vlada pa meni, da način, ki ga predlaga Komisija, ne vodi do jasnih rezultatov.

12 – Javnosti nedostopne podatke, na katerih temeljijo te statistike, je v dupliki predložila švedska vlada.

dokazala zaščitnega učinka zadevne davčne ureditve in s tem tudi ne kršitve člena 90, drugi odstavek, ES, ki se ji očita v okviru tega postopka.

B – *Presoja*

37. V skladu s členom 90, prvi odstavek, ES:

„Nobena država članica ne uvaja, neposredno ali posredno, kakršnih koli notranjih davkov na izdelke drugih držav članic, ki bi bili višji od davkov, uvedenih neposredno ali posredno na enakovrstne domače izdelke.“

38. Drugi odstavek določa:

„Prav tako nobena država članica ne uvaja takšnih notranjih davkov na izdelke drugih držav članic, s katerimi bi posredno zaščitila druge izdelke.“

39. V skladu z ustaljeno sodno prakso je namen člena 90 ES, v celoti, zagotoviti prost pretok blaga med državami članicami v normalnih konkurenčnih pogojih, z odpravo vseh oblik zaščite, ki bi lahko izvirale iz uporabe notranjih diskriminatornih določb v odnosu do proizvodov drugih držav članic, in zagotoviti popolno nevtralnost notranjih davkov v odnosu do konkurence med nacionalnimi in uvoženimi proizvodi.[13] S tem namenom prvi odstavek navedenega člena prepoveduje kakršno koli davčno pravilo, ki bi s katerim koli davčnim mehanizmom uvožene proizvode obremenilo v večji meri od enakovrstnih nacionalnih izdelkov, medtem ko je namen drugega odstavka, v skladu s tem, kar je pojasnilo Sodišče, zlasti preprečitev kakršne koli oblike posrednega davčnega protekcionizma v primeru uvoženih izdelkov, ki so, kljub temu, da niso podobni nacionalnim izdelkom v smislu prvega odstavka, z nekaterimi od teh v razmerju konkurence, lahko le delno, posredno ali potencialno.[14]

40. Preverjanje združljivosti določene nacionalne davčne ureditve s prepovedjo diskriminatorne notranje obdavčitve iz člena 90 ES

13 – Glej med drugim sodbi z dne 9. julija 1987 v zadevi Komisija proti Belgiji (356/85, Recueil, str. 3299, točka 6), in z dne 11. julija 1989 v zadevi Komisija proti Italiji (323/87, Recueil, str. 2275, točka 7).

14 – Glej v tem smislu sodbo z dne 4. aprila 1968 v zadevi Fink-Frucht (27/67, Recueil, str. 327). Glej med drugim tudi sodbo z dne 27. februarja 1980 v zadevi Komisija proti Franciji (168/78, Recueil, str. 347, točka 6), in zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Belgiji, točka 7.

zahteva zapleteno presojo, razčlenjeno v več faz.

41. Ta presoja implicira predvsem raziskavo, da bi se opredelilo *razmerje med* nacionalnimi in uvoženimi izdelki, za katere velja zadevna ureditev.

42. V prvem odstavku člena 90 ES je navedeno razmerje izraženo kot podobnost med proizvodi, medtem ko se za uporabo drugega odstavka zahteva, v skladu s tem, kar je pojasnilo Sodišče, obstoj konkurenčnega razmerja, ki je lahko le delno, posredno ali parcialno, da gre le za razmerje, ki ni le začasno, ampak trajno in izkazano. [15]

43. Sodišče je prav tako pojasnilo, da je treba za ugotovitev obstoja konkurenčnega razmerja v smislu člena 90, drugi odstavek, ES, upoštevati „ne samo sedanje stanje na trgu, temveč tudi možnosti za razvoj v okviru prostega pretoka blaga na ravni Skupnosti in nove možnosti zamenljivosti med proizvodi, do katerih lahko pride zaradi povečanja trgovanja, tako da se polno uveljavi komplementarnost gospodarstev držav članic.“ [16]

44. Na temelju teh elementov je Sodišče priznalo obstoj „določene stopnje zamenljivosti“ med vinom in pivom, ki v skladu s tem, kar trdi Sodišče, nastane zaradi njune primernosti za zadovoljitev, v določeni meri, istih potreb. [17] Ta presoja, opravljena v okviru zadeve, v kateri je moralo Sodišče odločiti o skladnosti davčne ureditve za vino, ki je veljala v Združenem kraljestvu, je bila potrjena s poznejšo sodbo v zvezi s stopnjami DDV, ki so za vino in pivo veljale v Belgiji. [18]

45. Pri potrditvi obstoja konkurenčnega razmerja med vinom in pivom, je Sodišče poudarilo pomembne razlike med tema dvema proizvodoma v zvezi s kvalitativnimi lastnostmi (najprej različen odstotek alkohola), načini proizvodnje (vino je v bistvu kmetijski proizvod in kot tak podvržen

15 – Zgoraj navedena sodba Fink-Frucht. V sodni praksi Sodišča pa obstaja nagnjenje k temu, da se razliki med pojmi „podobnost“ in „konkurenca“ ne prizna pretirano velikega pomena in da se „globalizira“ presojo, ki se opravi na temelju člena 90 ES. Sodišče v več sodbah zadevnih proizvodov ni označilo za podobne ali konkurenčne, pri čemer se je omejilo na to, da je priznalo, da med njimi obstaja razmerje konkurence, ki je vsaj potencialno ali posredno. V tem smislu glej sodbe z dne 27. februarja 1980 v zgoraj navedeni zadevi Komisija proti Franciji (168/78, Recueil, str. 347); v zadevi Komisija proti Italiji (169/78, Recueil, str. 385), in v zadevi Komisija proti Danski (171/78, Recueil, str. 447). Novejše sodbe, glej na primer sodbo z dne 18. aprila 1991 v zadevi Komisija proti Grčiji (C-230/89, Recueil, str. I-1909).

16 – Sodba z dne 27. februarja 1980 v zadevi Komisija proti Združenemu kraljestvu (170/78, Recueil, str. 417, točka 6).

17 – Zgoraj navedena sodba z dne 27. februarja Komisija proti Združenemu kraljestvu, točka 14.

18 – Sodišče je presodilo, da naj značilnosti belgijskega trga ne bi bile take, da bi lahko postavili pod vprašaj presojo, opravljeno v zvezi s trgom Združenega kraljestva, glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Belgiji, točka 11.

tveganju, ki izvira iz klimatskih dejavnikov, medtem ko je pivo predvsem industrijski proizvod) in strukturami cen. Ob upoštevanju teh razlik, poleg zelo velike raznovrstnosti vin, glede na lastnosti, kvaliteto in ceno, je bilo Sodišče prisiljeno omejiti konkurenčni odnos med zadevnimi pijačami, ki je pomemben za primerjavo na davčnem področju, in ga omejilo le za „širši javnosti najdostopnejša vina, ki so na splošno lažja in cenejša.“ [19]

46. V predmetni zadevi med strankami ni sporno, da je vino proizvod, ki je pretežno uvožen, medtem ko je pivo predvsem nacionalni proizvod.

47. Nadalje, tožena vlada ne izpodbija navedbe Komisije, v skladu s katero švedski trg nima lastnosti, ki bi onemogočale priznanje konkurenčnega odnosa, kot je tisti, ki ga je Sodišče že priznalo, med vini, ki spadajo v nižji cenovni razred, in močnim pivom, torej med proizvodi, ki imajo največji delež v odstotkih zadevnih trgov. Čeprav imajo stranke različna mnenja v zvezi z določitvijo kategorije vin, ki je na švedskem trgu v dejanski konkurenci s pivom, naj gre za določitev na temelju vsebnosti alkohola (od 8,5 vol. % do 15 vol. % po mnenju Komisije in 11 vol. % po mnenju švedske vlade) ali za cenovni razred, vendarle v osnovi obstaja bistveno soglasje glede dejstva, da je za zadevne proizvode značilna določena stopnja zamenljivosti.

48. Prvi pogoj za uporabo člena 90, drugi odstavek, ES, je torej izpolnjen.

49. Preverjanje združljivosti določenega nacionalnega davčnega mehanizma s členom 90 ES zahteva, drugič, primerjavo davčnih ureditev, ki veljajo za zadevne proizvode, za določitev morebitne razlike pri obdavčitvi, ki se uporablja zanje, in višine te obdavčitve.

50. Kadar so, kot v obravnavani zadevi, predmet navedene primerjave proizvodi, ki imajo lastnosti, zaradi katerih so v bistvu različni, pri čemer so delno zamenljivi, je lahko v določenih primerih posebno težko najti merila, ki bi omogočila pravilno primerjavo.

51. V sodbi o davčni ureditvi za vina v Združenem kraljestvu je Sodišče ugotovilo, da naj

19 – Sodba z dne 12. julija 1983 v zadevi Komisija proti Združenemu kraljestvu (170/78, Recueil, str. 2265, točka 12). Glej tudi zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Belgiji, točka 11, in sodbo z dne 17. junija 1999 v zadevi Socridis (C-166/98, Recueil, str. I-3791).

bi najprimernejša metoda za oceno razmerja obdavčitve med vinom in pivom temeljila na primerjavi davčnega bremena glede na tri različne dejavnike: količino, odstotek alkohola in ceno proizvodov. [20]

52. Z uporabo te metode v obravnavani zadevi dobimo naslednje rezultate.

53. Kar zadeva primerjavo stopenj obdavčitve glede na količino, [21] znaša trošarina za liter piva s srednjo alkoholno stopnjo (5,2 vol. %) [22] 7,64 SEK [23] in za liter vina z vsebnostjo alkohola, višjo od 8,5 vol. % in nižjo od 15 vol. %, 22,08 SEK, kar kaže, da je obdavčitev vina glede na količino trikrat [24] višja od obdavčitve piva. V obravnavani zadevi pa ta rezultat ni posebej pomemben, glede na to, da je razlika v obdavčitvi glede na količino, kadar se za davčno osnovo uporablja alkoholna stopnja, običajna.

54. V zvezi z različnimi trošarinami glede na odstotek alkohola, je vino z vsebnostjo alkohola 12,5 vol. % na volumenski odstotek alkohola obdavčeno približno za 20 % več kot pivo (1,77 švedskih kron, v primerjavi z 1,47), in vino z vsebnostjo alkohola 11 vol. % približno za 36 % več (2 švedski kroni, v primerjavi z 1,47). Vino, ki je še lažje, z vsebnostjo alkohola 10 vol. %, je na volumenski odstotek alkohola obdavčeno skoraj za 50 % več kot pivo. Jasno je, da v obravnavani zadevi stopnja alkohola zagotovo predstavlja pomembnejše merilo, ker je bila sprejeta kot davčna osnova za določitev trošarin.

55. Težja je primerjalna presoja vpliva obdavčitve na končno ceno zadevnih proizvodov. Razlog za to težavo je nesoglasje strank glede cen, ki jih je treba upoštevati pri izračunu. Po mnenju Komisije, ki se opira na uradne statistike družbe Systembolaget, je cenovni razred, v katerem se opravi približno 79 % prodaje, med 41 in 70 SEK za steklenico 0,75 l (med 55 in 93 SEK na liter). Povprečna cena na porabo enega litra vina z vsebnostjo alkohola 12,5 vol. % naj bi bila 65,33 SEK, medtem ko naj bi bila povprečna cena na porabo enega litra piva z vsebnostjo alkohola 5,2 vol. % 30,33 SEK. Švedska vlada pa meni, da je bolj pravilno upoštevanje povprečne prodajne cene enega litra vina z alkoholno stopnjo 12,5 vol. %, ki znaša 69,58

20 – Zgoraj navedena sodba z dne 12. julija 1983, Komisija proti Združenemu kraljestvu, točka 18.

21 – V primeru, da se upošteva enaka količina obeh pijač.

22 – Gre za vsebnost alkohola, na katero se za pivo sklicujeta tako Komisija kot tudi švedska vlada.

23 – Pivo se obdavči v višini 1,47 švedskih kron na liter, pomnoženo z volumenskim odstotkom alkohola: 1,47 x 5,2 = 7,64.

24 – 2,89.

SEK. [25] Če se za izračun uporabijo podatki, ki jih je predložila Komisija, trošarine predstavljajo 33,8 % končne cene in se osnovna cena vina (30,18 SEK/l) poveča za približno 73 % po odmeri trošarine in za približno 116 % po odmeri DDV. Če pa se za izračun uporabijo podatki švedske vlade, pri osnovni ceni vina 33,584 SEK/l, so te vrednosti v posameznih primerih 31,7 %, 54,7 % in 107 %. Kar zadeva pivo, predstavlja trošarina na podlagi podatkov, ki jih je predložila Komisija in ki jim Kraljevina Švedska ni oporekala, [26] približno 25,2 % končne cene, in osnovna cena enega litra piva (16,62 SEK) se poveča za 45,9 % po odmeri trošarine in za 82,4 % po odmeri DDV. Jasno je, da je znotraj kategorije vin, obdavčenih v višini 22,08 SEK/l (od 8,5 do 15 volumenskih odstotkov alkohola), vpliv obdavčitve na strukturo cen v odstotkih večji pri cenejših vinih z manjšim odstotkom alkohola.

56. Zgoraj navedeni podatki kažejo, da – ne glede na to, katero merilo za primerjavo se upošteva – za kategorije vin, ki so v konkurenci s pivom, veljajo bistveno višje trošarine od trošarine, ki velja za pivo.

57. Preverjanje združljivosti določene nacionalne davčne ureditve s prepovedjo iz člena 90 ES nazadnje zahteva dokaz o diskriminatornem značaju te ureditve.

58. V zvezi s tem je Sodišče pojasnilo, da se glede prvega odstavka člena 90 ES diskriminatoren značaj kaže že v razliki pri davčnem obravnavanju, ker – glede na to, da gre za podobne proizvode, ki so v veliki meri primerljivi – prepoved, določena v navedeni določbi, velja od trenutka, ko davčni sistem bolj obremeni uvoženi proizvod od nacionalnega. V primeru drugega odstavka pa je treba, ob upoštevanju težavnosti določitve dovolj jasne primerjave med zadevnimi proizvodi, po mnenju Sodišča presojo opraviti na podlagi bolj globalnega merila, in sicer posredno zaščitnega značaja obravnavanega davčnega mehanizma. [27]

59. Ta presoja je vsekakor najbolj kočljiva izmed tistih, ki jih je treba opraviti v okviru člena 90 ES, in lahko v kontekstu postopka zaradi neizpolnitve obveznosti za Komisijo

25 – Ta cena naj bi izhajala iz povprečja cen za 22 vin, prodajanih v steklenicah ali kartonskih embalažah, ki so najbolj prodajana v cenovnem razredu med 61 in 70 švedskimi kronami, v katerem je opravljena večina prodaje.

26 – Povprečna cena na porabo enega litra piva z vsebnostjo alkohola 5,2 % je 30,33 SEK.

27 – Zgoraj navedena sodba z dne 27. februarja 1980 Komisija proti Združenemu kraljestvu, točka 9. Glej pred tem zgoraj navedeno sodbo Fink-Frucht. Vendar pa usmerjenost sodne prakse k „globalizaciji“ presoje na podlagi člena 90 ES, brez jasnega razlikovanja med uporabo prvega ali drugega odstavka (glej zgoraj opombo 15), vodi do upoštevanja zaščitnega učinka sporne davčne ureditve kot prevladujočega merila za ugotovitev obstoja kršitve te določbe.

predstavlja dokazno breme, ki mu je težko zadostiti.

60. Da bi olajšalo dokazovanje, je Sodišče pojasnilo, da za uporabo člena 90, drugi odstavek, ES, zadostuje ugotovitev, da določena davčna ureditev „ob upoštevanju značilnosti, ki jih ima, *lahko* povzroči zaščitni učinek, na katerega se nanaša Pogodba“. [28] Sodišče je nato potrdilo, da „brez nepriznavanja […] pomembnosti elementov presoje, ki se lahko pridobijo iz statističnih podatkov, ki omogočajo izmero učinka določenega davčnega mehanizma, od Komisije ni mogoče zahtevati, da ta predloži številčne podatke v zvezi z dejansko utemeljenostjo zaščitnega učinka zadevnega davčnega sistema“. [29]

61. V sodbi glede davčne ureditve za vino in pivo v Belgiji pa je Sodišče zavrnilo tezo Komisije, v skladu s katero naj bi bila, po ugotovitvi odnosa konkurence med tema dvema proizvodoma, kakršna koli razlika v davčnih stopnjah, ki se uporabljajo za isto davčno osnovo, nezdružljiva s členom 90, drugi odstavek, ES, in pojasnilo, da mora biti presoja združljivosti določenega davčnega bremena z navedeno določbo „[…] opravljena ob upoštevanju vpliva tega bremena na konkurenčni odnos med različnimi [zadevnimi] proizvodi“. [30] Po mnenju Sodišča „je zato nujno potrebno ugotoviti, ali navedeno breme je ali ni tako, da bi vplivalo na zadevni trg *z zmanjšanjem potencialne porabe uvoženih proizvodov v korist konkurenčnih nacionalnih proizvodov*“. [31] V isti sodbi je Sodišče prav tako potrdilo, da „je treba pri presoji resničnega značaja zaščitnega učinka upoštevati tudi obstoječo razliko med dejanskimi prodajnimi cenami piva in vina.“

62. Kraljevina Švedska v tem postopku in na podlagi tega precedensa trdi, da Komisija ni zadostila dokaznemu bremenu, ki ga ima, saj ni upoštevala znatne razlike v obstoječih cenah zadevnih proizvodov, ki bi jo vodila do izključitve morebitnega vpliva različne obdavčitve, ki velja za navedene proizvode, na izbiro potrošnikov.

63. V zvezi z osrednjo argumentacijo tožene vlade, na katero slednja opira bistvo svoje obrambe, se mi zdi primerno preveriti njeno utemeljenost takoj, še pred nadaljevanjem analize. S tega vidika je treba na kratko povzeti kontekst, v katerega se vključuje

28 – Zgoraj navedena sodba z dne 27. februarja 1980 Komisija proti Združenemu kraljestvu, točka 10. Moj poudarek.

29 – Zgoraj navedena sodba z dne 27. februarja 1980 Komisija proti Združenemu kraljestvu, točka 10.

30 – Zgoraj navedena sodba Komisija proti Belgiji, točka 15.

31 – Zgoraj navedena sodba Komisija proti Belgiji, točka 16. Moj poudarek.

sodba, iz katere izhaja ugovor Švedske vlade ter rešitev, do katere je ob tej priložnosti prišlo Sodišče.

64. V zadevi iz postopka, ki se je zaključil z navedeno sodbo, je Komisija Kraljevini Belgiji očitala, da za vino uporablja stopnjo DDV, ki je približno za 6 % višja od stopnje, določene za pivo. Na koncu svoje presoje je Sodišče ugotovilo, da naj različno zadevno davčno obravnavanje ne bi bilo tako, da bi vplivalo na izbiro potrošnikov. Sodišče je zlasti menilo, da naj Komisija ne bi dokazala, da je razlika med zadevnimi cenami piva in vina, ki si konkurirajo, tako majhna, da bi razlika 6 %, ki obstaja med stopnjami DDV, ki se uporabljajo za ta dva proizvoda, lahko vplivala na vedenje potrošnikov in imela posledično zaščitni učinek v korist piva. [32]

65. Natančnejša preučitev zadevnih podatkov omogoča boljše razumevanje vsebine ugotovitev Sodišča in presojo, ali je, kot predlaga Kraljevina Švedska, rešitev iz te zadeve mogoče prenesti na zadevni dejanski stan.

66. Belgijska vlada je trdila, da znaša cena enega litra piva, vključno z davki, 29,75 BFR, cena enega litra vina primerljive kakovosti pa 125 BFR. Ker so bile trditve Komisije, namenjene izpodbijanju teh podatkov, v celoti zavrnjene, je treba iz tega sklepati, da je Sodišče svoje ugotovitve utemeljilo na njih. Maloprodajna cena vina v Belgiji, vključno z DDV, je bila približno *štirikrat* [33] tolikšna kot cena piva, medtem ko je bila razlika med stopnjami DDV, ki so se uporabile za vino oziroma pivo, kot je bilo pojasnjeno zgoraj, 6 % (25 % za vino in 19 % za pivo).

67. Generalni pravobranilec Vilaça je v sklepnih predlogih [34], ki jim je Sodišče v zvezi s to točko v bistvenem sledilo, poudaril, da bi se v primeru, če bi se davčna stopnja izenačila na 25 % in bi se davčna stopnja za pivo dvignila za 6 odstotkovnih točk, razlika med tema dvema proizvodoma zmanjšala za 1,5 BFR (iz 95,25 na 93,75 BFR), medtem ko bi z izenačitvijo na 19 %, se pravi z znižanjem davčne stopnje, ki velja za vino, ta razlika znašala 6 BFR (iz 95,25 na 89,25 BFR). V obeh primerih se razmerje cene vina in piva

32 – Zgoraj navedena sodba Komisija proti Belgiji, točka 18.

33 – 4,2 krat. Ob upoštevanju cen brez DDV (100 BFR za vino in 25 BFR za pivo), je bila razlika točno 1 proti 4.

34 – Predstavljeni 26. februarja 1987 v zgoraj navedeni zadevi Komisija proti Belgiji (Recueil, str. 3299, točka 102 in naslednje).

ni veliko spremenilo (–1,5 % v primeru izenačitve davčne stopnje na 25 % in –6,3 % v primeru izenačitve davčne stopnje na 19 %). V prvem primeru, ki ga je treba šteti za bolj verjetnega, glede na pojasnila belgijske vlade med postopkom, bi se cena enega litra piva dvignila za 5 %, medtem ko bi se v drugem primeru cena enega litra vina znižala za 4,8 %. [35]

68. Na tem mestu je treba za presojo, ali je v obravnavanem primeru mogoče priti do istih sklepov, do katerih je Sodišče prišlo v sodbi Komisija proti Belgiji, podatke, ki jih imamo v tej zadevi, primerjati s tistimi, predstavljenimi zgoraj.

69. Na podlagi podatkov, ki jih je predložila Kraljevina Švedska, [36] oziroma jim ni ugovarjala, in ob predpostavki, da bi za liter vina z vsebnostjo alkohola 12,5 vol. % uporabili stopnjo trošarine, določeno za pivo, in sicer 1,47 SEK na volumenski odstotek alkohola, bi kot rezultat dobili zmanjšanje cene v absolutni vrednosti 4,63 SEK/l (0,50 EUR) [37] in, v odstotkih, za 6,65 %. Razmerje med ceno vina in piva bi se zmanjšalo za 11,8 %, čeprav bi ostalo še vedno 2 proti 1. [38]

70. Ali lahko na podlagi teh podatkov sklepamo, podobno kot je Sodišče razsodilo v zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Belgiji, da je razlika v cenah piva in vina na Švedskem tako pomembna, da obstoječa razlika 20 % [39], ki obstaja med stopnjami trošarin, ki veljajo za ti dve pijači, ni taka, da bi lahko vplivala na vedenje potrošnikov?

71. Po mojem mnenju mora biti odgovor negativen. Iz primerjave podatkov, ki se nanašajo na to zadevo, s tistimi, ki se nanašajo na zadevo, ki se je končala s sodbo Komisija proti Belgiji, namreč izhaja, da dejanska stana nista primerljiva. Če je Sodišče v prej navedeni sodbi lahko ugotovilo, da glede na to, da je razmerje med ceno piva in ceno vina 1 proti 4, morebitno znižanje cene vina, ki bi bilo blizu 5 %, ni tako, da bi lahko vplivalo na izbiro potrošnikov, pa tega, brez upoštevanja drugih dejavnikov, ni mogoče z gotovostjo trditi v primeru, ko je navedeno razmerje 1 proti 2, morebitno znižanje cene vina pa bi znašalo 6,5 %. [40] Načeloma velja,

35 – Glej zgoraj navedene sklepne predloge generalnega pravobranilca Vilaça, točka 109.

36 – Primerjava je opravljena ob upoštevanju povprečne cene enega litra vina z alkoholno stopnjo 12,5 %. Jasno je, da če bi se upoštevala lažja in cenejša vina, ki spadajo v upoštevno kategorijo davkov, bi bila razlika v ceni glede na pivo manj poudarjena, medtem ko, kot je bilo ugotovljeno zgoraj, bi bila razlika v obdavčitvi v škodo vina večja.

37 – Izračun upošteva tudi uporabo 25 % DDV-ja.

38 – Šla bi iz 2,3 na 2,1.

39 – Primerjava trošarine, ki se odmeri za volumenski odstotek alkohola in z upoštevanjem vina z alkoholno stopnjo 12,5 vol. %.

40 – Vendar pa se ta poveča, kjer se upoštevajo vina z nižjo alkoholno stopnjo in nižjo ceno.

da kolikor bolj se zmanjša razmerje cen dveh proizvodov, ki si konkurirata, toliko bolj se stopnja njune zamenljivosti poveča in posledično zmanjša pomen razlike v ceni, ki lahko določa učinek zamenljivosti.

72. Na podlagi navedenega menim, da je treba zavrniti navedbo Kraljevine Švedske, na podlagi katere je že samo z upoštevanjem razlike v obstoječih cenah med pivom in vinom možno izključiti, da bi razlika med stopnjami trošarin, ki se uporabljajo za ta dva proizvoda, lahko imela kakršen koli vpliv na izbiro potrošnikov.

73. Ker sem do te ugotovitve prišel z upoštevanjem podatkov, ki jih je predložila tožena vlada, se ne bom zaustavljal pri vprašanju, ki sta ga stranki med pisnim postopkom na široko obravnavali, in sicer vprašanju glede pravilnosti primerjalne metode, ki jo je uporabila švedska vlada in katere vsebina je primerjava cene enega litra vina in enega litra piva. V zvezi s tem se bom omejil na ugotovitev, da metoda, ki jo je predlagala Komisija in katere vsebina je primerjava cen enega kozarca vina in enega vrčka piva z različno količino, ni najprimernejša in to predvsem ob upoštevanju načinov trgovanja s temi proizvodi. Ti proizvodi se namreč prodajajo predvsem na prodajnih mestih družbe Systembolaget,[41] v pogojih, ki vsekakor omogočajo najbolj neposredno primerjavo cen za liter teh pijač, upoštevajoč tudi nagnjenost povprečnega švedskega potrošnika, ki ga je v pisnih vlogah navajala tožena vlada, k nakupu vin, pakiranih v t.i. Bag in Box.[42] Vendar pa Komisija ni predložila dokazov, na podlagi katerih bi njen način primerjave, ob upoštevanju navad švedskega potrošnika in lastnosti trga, lahko šteli za bolj ustreznega od tistega, ki ga je predlagala tožena vlada.

74. Na tem mestu je treba presoditi, ali elementi, ki jih je predložila Komisija, zadostujejo za ugotovitev, da zadevni davčni sistem *lahko* povzroči zaščitni učinek v razmerju do piva in v škodo vina.

75. Po mnenju Komisije iz statističnih podatkov Systembolaget jasno izhaja, da na vedenje potrošnikov vplivajo spremembe cen zaradi spremembe trošarin za zadevne proizvode. Komisija poudarja, da statistike za leto 1997, v katerem je začela veljati

41 – Prodaja v pooblaščenih okrepčevalnicah kot kaže ne presega 10 % celotne prodaje.

42 – Sistem Bag in Box je način pakiranja tekočin, pri katerem se tekočina zapre v vrečko iz plastike ali aluminija, potem pa se te vrečke vstavi v kartonsko škatlo, katere namen je olajšati organizacijo blagovnega prometa in skladiščenja. Razloge za uspeh te vrste pakiranja je treba povezati s cenovno ugodnostjo in z lastnostjo, da s preprečevanjem vstopa zraka ohranja nespremenjeno svežino tekočin. Za vino ima takšna embalaža ponavadi prostornino 3, 5, 10 ali 20 litrov.

davčna reforma, ki je za približno 40 odstotkovnih točk zmanjšala stopnjo trošarine za pivo, kažejo po eni strani, da se je prodaja te pijače povečala za 8,9 %, s preobratom glede na predhodna leta, v katerih se je prodaja bistveno zmanjšala, in po drugi, da se je prodaja vina zmanjšala za 3,7 %. V letu 2002, ko je bila za 18,8 % znižana trošarina za vino, pa naj bi se prodaja tega proizvoda povečala za 11 %. Komisija poleg tega poudarja, da čeprav se je v obdobju med leti 1997 in 2001 prodaja vina v celoti povečala, pa se je prodaja piva povečala v znatno večjem odstotku. Nazadnje, Komisija trdi, da medtem ko je bila leta 1995 količina prodanega vina v bistvu enaka prodaji piva (približno 103 milijone litrov za vsako pijačo), je količina piva, prodanega v letu 2004 (približno 173 milijonov litrov), za približno 20 % presegala prodajo vina (približno 139 milijonov litrov). To razliko, ki je nastala po davčni reformi leta 1997, je treba po mnenju Komisije pripisati davčnim stopnjam za ti dve pijači, ki jih je uvedla navedena reforma.

76. Podatki, ki jih je navedla tožeča stranka, se mi prvič ne zdijo posebno relevantni, zlasti ker se nanašajo splošno na prodajo vina in piva in torej ne omogočajo ločenega upoštevanja poteka prodaje po kategorijah, ki so v medsebojni konkurenci. Na drugem mestu, čeprav je res, da iz statistik, ki jih navaja Komisija, izhaja, da je prodaja od leta 1997 do leta 2003 naraščala, to naraščanje vendarle ni bilo povsem konstantno. V letu 1998, ki je sledilo zmanjšanju stopnje trošarine, se je prodaja povečala le za 2,8 %, kar za obdobje od 1997 do 2003 predstavlja minimalno vrednost, medtem ko je bil v letu 1999 zabeležen dvig prodaje za 15,4 %, torej znatno višji od dviga, doseženega leta 1997, skladno z zmanjšanjem stopnje trošarine. Leta po 1999, z izjemo leta 2003, kažejo skorajda stalno povečevanje prodaje za okrog 10 %. Ti podatki po mojem mnenju omogočajo ugotovitev, da so tudi drugi dejavniki, poleg davčnega, vplivali na naraščanje prodaje piva v referenčnem obdobju in posledično na razliko med prodanimi količinami vina in piva, ki je nastala v navedenem obdobju. V zvezi z vinom statistični podatki prodaje družbe Systembolaget opozarjajo, da se kljub zmanjšanju v letu 1997, letu uporabe zmanjšane stopnje trošarine za pivo, namreč prodaja že v naslednjem letu znova poveča z rastjo za 2,7 %, skorajda enako rasti, zabeleženi v istem letu za pivo (2,8 %). Od leta 1998 naprej je prodaja vina naraščala, čeprav ne stalno.

77. Ob upoštevanju zgornjih ugotovitev, menim da podatki, ki jih je predložila Komisija, omogočajo zgolj dokaz občutljivosti švedskega potrošnika na povečanja cen, nastala zaradi sprememb davčne ureditve zadevnih pijač, občutljivost, ki se v povezavi s krajevnimi potrošniškimi navadami, ki tradicionalno dajejo prednost pivu, pokaže

bolj izstopajoča v primeru vina.[43] Poleg tega iz njih izhaja, da ima učinek povečanja prodaje po znižanju stopnje trošarin časovno omejeno trajanje in se verjetno izčrpa v prvem letu po začetku veljave davčne spremembe.

78. Če je iz statističnih podatkov, ki jih je pripravila Komisija, možno sklepati na določeno elastičnost povpraševanja po zadevnih proizvodih glede na ceno, dejavnik, ki ga sicer Kraljevina Švedska[44] ne izpodbija, pa po mojem mnenju iz njih ni možno pridobiti relevantnih podatkov v zvezi z vplivom spremembe cen na konkurenčni odnos med navedenima proizvodoma, ki bi omogočali *ugotovitev,* da je dvig prodaje piva v letu 1997 in prodaje vina v letu 2002 mogoče vsaj delno pripisati substitucijskemu učinku. Tak vpliv je odvisen od stopnje obstoječe konkurence med tema proizvodoma in torej od količnika navzkrižne elastičnosti povpraševanja, dejavnikov v zvezi s katerimi Komisija ni predložila nobenih elementov za presojo.

79. Na tem mestu se je treba vprašati, kakšno dokazno breme je Komisiji dejansko naloženo v okviru postopka zaradi kršitve na podlagi člena 90, drugi odstavek, ES.

80. Povedano je že bilo, da Sodišče ne zahteva ugotovitve – na podlagi statističnih podatkov ali ekonometričnih študij – dejanskega zaščitnega učinka izpodbijane davčne ureditve, niti ni mogoče takega dokaza razumno zahtevati od Komisije,[45] ampak zahteva dokaz, da taka ureditev *lahko* povzroči navedeni učinek. Z drugimi besedami, naloga Komisije je, da opravi preizkus vseh objektivnih lastnosti zadevnega davčnega mehanizma in ob upoštevanju davčnega položaja, ki je obstajal pred njegovo uvedbo, ter lastnosti trga oceni, ali obstajajo *zadostni elementi za sklepanje na vpliv tega mehanizma na potencialno potrošnjo proizvodov s poreklom iz drugih držav članic in na razmerje konkurence med zadevnimi proizvodi.*[46] Če so podani indici, ki potrjujejo tezo Komisije,

43 – Statistični podatki, ki jih je pripravila Komisija, dokazujejo večjo rast prodaje vina v letu 2002 od rasti, ki je bila leta 1997 zabeležena za pivo, kljub temu, da je bilo zmanjšanje stopnje trošarin za vino približno za polovico manjše od zmanjšanja, ki se je predhodno uporabilo za pivo.

44 – Rast prodaje vina v letu 2002, po zmanjšanju trošarine, izhaja tudi iz statistik, ki jih je pripravila Kraljevina Švedska. Poleg tega iz pisnih vlog tožene vlade izhaja, da je prav bolj ali manj visoka elastičnost povpraševanja po alkoholnih pijačah, ki jo je mogoče oceniti, Švedski sploh omogočila tradicionalno uporabo davčnega instrumenta za poseg v cene in torej v potrošniške navade. V preteklosti je povišanje stopnje trošarin za žgane pijače, hkrati z drugimi nedavčnimi ukrepi, vladi na primer omogočilo usmeritev potrošnikov teh pijač k proizvodom z manjšo alkoholno stopnjo, predvsem vinu.

45 – Navedeno je še zlasti težko dokazati, kadar gre za proizvode, ki so le delno zamenljivi.

46 – Seveda bo dokazno breme, naloženo Komisiji, toliko lažje, kolikor bolj neposredno je konkurenčno razmerje, ki obstaja med zadevnimi proizvodi, vse do sovpadanja, in z ugotovitvijo različne obdavčitve v primeru, ko bi šlo za proizvode, ki so si dejansko podobni.

je naloga zainteresirane vlade, da upraviči razliko pri zadevnem davčnem obravnavanju [47] in/ali predloži dokaze, ki izključujejo kršitev člena 90, drugi odstavek. [48]

81. Take porazdelitve dokaznega bremena ne omaja niti zgoraj navedena sodba Komisija proti Belgiji, v kateri so podatki, ki jih je pripravila belgijska vlada, in ki jih je Komisija neuspešno izpodbijala, omogočili ugotovitev nevtralnosti različnih stopenj DDV, ki sta se uporabljali za vino in za pivo, za konkurenčno razmerje med navedenima proizvodoma, in tako zavrnitev teze Komisije o možnem zaščitnem učinku davčne ureditve, ki je veljala za proizvoda.

82. Ali v obravnavani zadevi obstajajo zadostni indici za domnevo o zaščitnem učinku izpodbijane davčne ureditve?

83. Začnimo s preizkusom lastnosti te ureditve. Kot je priznala tudi sama švedska vlada, je davčna reforma leta 1997, s katero je bila za 40 odstotkov zmanjšana stopnja trošarin za pivo, *spremenila davčno enakost*, ki je pred tem obstajala med močnim pivom in vinom z alkoholno stopnjo okrog 11 vol. %. [49] Na podlagi trenutno veljavne ureditve, čeprav se trošarina tako za pivo kot za vino določi na podlagi alkoholnega deleža, in torej na temelju objektivnega kriterija, ki odraža lastnosti proizvodov, *je način izračuna vendar drugačen.* [50] Trošarina za pivo je namreč določena z množenjem stalnega zneska z alkoholnim deležem pijače, tako da *obdavčitev na volumenski odstotek alkohola ostane enaka ne glede na odstotek alkohola v pijači*, medtem ko je vino razdeljeno na 5 kategorij glede na alkoholno stopnjo in se znotraj vsake od teh kategorij *obdavčitev na volumenski odstotek alkohola spreminja od najvišje, za vina z manjšim odstotkom alkohola, do najnižje, za vina z višjim odstotkom alkohola*. V četrti kategoriji, ki zajema vina, ki so v konkurenci z močnim pivom, se ta obdavčitev giblje od 2,45 SEK na volumenski odstotek alkohola za vina z vsebnostjo alkohola 9 vol. %, do 1,47 SEK za vina z vsebnostjo alkohola 15 vol. %. Vpliv obdavčitve je torej večji za lažja vina, ki so tudi cenejša in v bolj neposrednem konkurenčnem razmerju s pivom.

84. Drugič, presoditi je treba razliko pri obdavčitvi zadevnih proizvodov, do katere vodi uporaba zgoraj opisane davčne ureditve.

47 – Glej na primer zadevo, ki se nanaša na davčno obravnavanje denaturiranega alkohola v Italiji, sodba z dne 14. januarja 1981 v zadevi Vinal (46/80, Recueil, str. 77).

48 – Pojasniti želim, da se na tak način dokazno breme ne obrne, saj je vendar naloga Komisije, da predloži zadostne dokaze za utemeljitev *prima facie* obstoja zaščitnega učinka.

49 – V skladu s tem, kar je navedla sama tožena vlada.

50 – Iz spisa ni razvidno, ali je bil način izračunavanja trošarin za pivo in za vino pred spremembo, uvedeno leta 1997, isti.

Torej, kot je že bilo ugotovljeno,[51] primerjava davčnega bremena, ki velja za vino oz. pivo, pokaže, ne glede na primerjalno merilo, ki se upošteva (količina, odstotek alkohola ali cena proizvodov), da za kategorije vina, ki so v konkurenci s pivom, veljajo *izrazito* višje trošarine glede na trošarine, ki se uporabljajo za pivo.

85. Glede lastnosti trga je občutljivost švedskega potrošnika na spremembe cen, povzročene s spremembami davčne ureditve, ki velja za zadevne proizvode, v bistvu nesporna. Poleg tega primerjava cen zadevnih pijač, opravljena na temelju podatkov, ki jih je predložila švedska vlada, ni omogočila izključitve morebitnega vpliva različne obdavčitve, ki velja za navedene pijače, na konkurenco.[52] Niti statistični podatki, ki jih je pripravila švedska vlada in iz katerih izhaja, da je med letoma 1996 in 2003 prodaja vina narasla za večji odstotek od prodaje piva, sami po sebi niso dokaz neobstoja zaščitnega učinka obravnavane davčne ureditve.[53]

86. V teh okoliščinah menim, da v tej zadevi obstajajo zadostni dokazi za to, da šteje, da zadevna davčna ureditev lahko potencialno vpliva na potrošnjo vina in ta proizvod, pretežno uvožen iz drugih držav članic, postavi v slabši položaj od piva, proizvedenega predvsem na Švedskem, saj ta davčna ureditev „ustvarja najbližjo [referenco] z vidika konkurence“.[54] Utemeljitve, ki jih je predstavila Kraljevina Švedska, po mojem mnenju niso take, da bi omajale tak sklep. Zato menim, da je tožbi treba ugoditi.

V – Stroški

87. V skladu s členom 69(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ob upoštevanju svojih sklepov v zvezi z neuspehom Kraljevine Švedske in predlogov Komisije glede naložitve stroškov menim, da je treba Kraljevini Švedski naložiti plačilo stroškov.

51 – Glej točke od 52 do 56.

52 – Glej točke od 63 do 73.

53 – Glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Franciji, 168/78.

54 – V tem smislu glej zgoraj navedeno sodbo z dne 12. julija 1983 Komisija proti Združenemu kraljestvu, točka 27.

88. Republika Latvija, intervenientka v okviru tega postopka, nosi svoje stroške v skladu z odstavkom 4 navedenega člena 69.

VI – Predlog

89. Na podlagi zgoraj navedenih ugotovitev Sodišču predlagam, naj:

– ugotovi, da Kraljevina Švedska s tem, da je za vina, ki so v konkurenci s pivom, določila sorazmerno višjo trošarino od tiste, ki je naložena za pivo, ni izpolnila obveznosti iz člena 90, drugi odstavek, ES;

– Kraljevini Švedski naloži plačilo stroškov;

– ugotovi, da Republika Latvija nosi svoje stroške.